

Letní sympóziium 2023 o Poezii

O podstatě poezie - **Báseň: Haf**

„Báseň je strakatý pes!“
řekl básník.

„Ale kdepak.“
prohlásil literární vědec,
Je to celek estetické výpovědi o světě,
sjednocený postojem autora ke skutečnosti.“

„Vypadá jako bernardýn,
je chlupatej a hodnej!“
trval poeta na svém
a dodal:

"Ale nehlaď ho!
Musí k tobě přijít sám!!“

„Ne! Vždyť třeba anglický sonet má čtrnáct řádek
a je psán jambickým pentametrem,“
rozčílil se literární vědec.

Básník už neřekl nic.
Cítil, jak mu..
prsty u nohou v sandálech,
olizuje horký jazyk.

Tak.. tato báseň na mě vykoukne vždycky když je opravdu zle..

Vzpomínka na Cyrána (Jaroslav Vostrý)

„Neváhej páže a podej mi meč!
Že jsem jak zbitý a třeští mi hlava?
Hlavní je věřit i když není več.

Dozněla láska? Tak nebyla pravá!
Slzo, rychle steč!
Po zvyku héroů zvyklých znovu vstát a zvyklých na bolest
do tváří vrahů svých křičících:

Myslíte si že snad dostanete mne?
Možná že ano, ale zlomeného NE!“

Vítězslav Nezval o domově

Na břehu řeky Svatky

Na břehu řeky Svatky kvete rozrazil,
na břehu řeky Svatky roste nízká tráva,
rád chodil jsem tam denně, koupal se a snil.

Na břehu řeky Svatky kvete rozrazil
a voda je tu těžká, chladná, kalná, tmavá.
I za slunného léta je zde zvláštní stín,
jak v starém obraze, jenž u nás doma visí,
proč cítil jsem tu vonět kopr, česnek, kmín?

I za slunného léta je zde zvláštní stín
jak v jedné zahradě, kam chodíval jsem kdysi.

Jsou možná hezčí řeky, mají větší třpyt
než tento teskný břeh, než temná řeka Svatka,
a přece musil jsem tu každoročně žít.

Jsou možná hezčí řeky, mají větší třpyt,
však nechodila k jejich břehům moje matka.
Jsou možná země, kde je voda modravá
a nebe modravé a hory modravější,
a přec mou zemí navždy bude Morava.

Jiří Žáček - **Dveře**

Za dveřmi čeká celý svět,
svět ztrát a nálezů,
svět věčných vart a štací.
Mládí se učí odcházet
ti starší se celý život vrací.

Ze spisku mistra Žvanga

Chtěl bych, aby sedm směrů světa měřil můj dům,
já chodil bych si tam, kam mne nohy nesly
v příbytky beze střech, nebem se přikrývaje,
procestoval všelijaké kraje,
kam bych měl chuť a jak by mi bylo milo.

Zastavím-li ať po ruce mám vína džbán
a kamkoli dorazím, nechť chutě číše pozvedám..

Kdo by mi chtěl vyceněně říkat „co je to řád a co je to rit,
co je třeba za pravdu držet a ve vážnosti mít..“
ta slova se rojí všude kolem jako vosy,
já však vším tím žitím opilý
necítím zda mě zrovna pálí nebo zda mě zebe
nemám žádných přání na to všechno kolem pohlížeje,
jak se to pořád všude hemží
a jak to všechno někam proudem spěje..

Romantika dále.. Konstantin Biebl – **JÁVANKA**

Bílý tuan
Tvářil se tak udiveně
Když jsem se ho
Jednou večer ptala
Jak se daří v Amsterdamu
Jeho bílé ženě

Řekla jsem to
Z pouhé zdvořilosti
Nebyl jiný důvod
Proč bych lhala?
Chtěla jsem jen vědět
Kolik mívá hostí?

Kolik hostí mívá
Velká bílá dáma
Když je celý život
V Amsterdamu sama

Kolik mívá hostí
Že ze Surabaje
Posílá jí bílý tuan
Tolik beden čaje

Tolik beden čaje
Tolik kakaových bobů
Posílá jí bílý tuan
V každou roční dobu

Tolik beden čaje
Tolik žoků kávy
Posílá jí bílý tuan
Každý týden z Jávy

Tolik pytlů cukru
Z chvějící se třtiny
Která vrhá na plantáži
Dlouhé černé stíny

Tolik pytlů beden žoků
Všechno jedné ženě
Která snídá jeden šálek
Bílé kávy denně

Homerova báseň o New Orleans

Věděli jste, že si člověk může zamilovat město?
Stává se to pomalu a jakmile se probudí city
vaše láska roste víc a víc.
A pak objevíte 1000 maličkostí,
které na tom městě začnete zbožňovat..

Kajunští raci, jehněčí tažín, jehněčí klobásy, cuketový krém, krabí bageta, kachní bageta, bageta s kuřecím párkem, bageta s humřím párkem, bageta kušondoré, bageta s krůtí šunkou, bageta s roustbífem, bageta s krokodýlem, sumec v těstíčku, raci v těstíčku, raci s rýží, vaření raci, gumbo, těstoviny s kajunskými krevetami, fritované krabí placičky, okouník na černo, zapečené mořské plody, smažené kuře, smažená zelená rajčata, nadívané krevety, sendvič s masem, hamburger s hovězím, hamburgera s kuřecím, zelenina se slaninou, gratinované mořské plody, polévka s mořskými plody, žabí stehýnka. Slepíčí polévka, džambalája, špenátové artyčoky, kreolská sladká brambora, červené fazole s rýží a klobásou, vegetariánské červené fazole s rýží, pralinky a sušenky, ústřicové pralinky, ústřicové panátky, ústřice v těstíčku, banány v čokoládě, královský dort, dixí dort, kajunské klobásy, kajunské koule, račí remuláda, krevety s krabím masem, kroasán obložený raky, a jakamein!

Verše s cenou Nobelovou.. Jaroslav Seifert:

„A ještě moudrost..

pomalu mně skutečnost z ní roušku zdvihla:

Jeť krása žen jen v oválu
a jenom váza má být štíhlá.
Jinak vám láska roztaje
jak kostka spadlá do čaje.“

O vývoji básníka.. Ivan Wernisch

Básník je nyní označení člověka
změkčilého, zženštilého,
bláznivého.. to v každém případě!

Taky pitomého trochu.
Protože kdyby nebyl pitomej,
tak se bude živit něčím pořádným.

Když si jednou vybereš tenhle
život.. tenhle způsob být básníkem..
Tak si taky vybereš nouzi, bídu,
život, kterej by asi většinu lidí
neuspokojil..

Celej život budeš chodit
ve vodrbanejch hadrech,
pít jenom pivo a horší víno
a bavit se s tebou nebudou nóbl lidi.

Ale ostatně to je lepší, že jo..?

"Žena.. mi dala do kapsy malou ceduličku s nápisem:

Nikde se nezastavuj a jdi rovnou domů..

a hlavně se nikde s nikým nebav..

a ani na chvíli nezapomeň.. že jsi idiot!"

"Byl opilý, tentokrát o trochu méně než jindy

kamsi se vypravil a mnohokrát za noc se ocitl na tomtéž místě

bylo to malé, pokaždé menší náměstí

lípy tam voněly zvětralým pivem

posadil se na schod

opřel se o čísi dveře

ve větvích zařukal psací stroj

rozcinkali se porculánoví ptáčci

a bylo ráno.

Brouzдал se účty a nedopalky cigaret

a v kávové sedlině

pod starým mostem

zanechal pár stop.."

Ted' už starý tygr - básník Ivan Wernisch:

"Jeden Bedřich, ten, co bydlí vpravo nahoře na návsi, naproti hasičské zbrojnici, se zamiloval do družičky na své vlastní svatbě. To se stává na venkově. Napřed se trochu opil a pak, jak se tak motal, sem a tam svatebním průvodem, zakoukal se do družičky a bylo to. Hned ji táhl na hřbitov. A to jí bylo teprve 12! Byla hluchá, nemá a úplně pitomá. No bodejť. Udělala by tohle normální družička? Kdosi při tom Bedřicha poranil na lýtku halapartnou. Kde se vzala halapartna na hřbitově? To nikdo neví. Život na venkově je plný záhad. A náhlá vzplanutí jsou tu dosti běžným jevem."

Sluníčko svítí na lesní hřbitov

pod starým zámekem dole pod skalami,

voní tu pryskyřník, hlína a jehličí, bzučí tu čmeláci,

růžová ještěrka strnula na schodu.

Kos po mně kouká "Co tu chceš, člověče?"
Nic, chtěl bych jenom ve stínu u zdi - maličko umřít..
Než zase půjdu..

Aby se v tom člověk necítil sám, básně ztracené existence - Josef
Kainar

Kdo by tu zpíval blues

Kdo by tu dělal čestný dluhy
Zmeškával autobus
Pro jedno nechával to druhý
Proč mě bys právě.. Pane..
Proč bys právě mě? K sobě bral?

Ó jak jsi krásná přítelkyně má..

Já si říkal, když jsem se zbíral k odvaze ke hře a k činům
Ó jak jsi krásná přítelkyně má, hledal jsem tě
a vyptával se na tě, po všech řečištích..

Řekli mi, taková není zde a nikdy ani nebyla, až jsem i umdlel.
Nyní, když jsme spolu - všechno ostatní vzniká a zaniká.
Ó jak jsi krásná přítelkyně má..

Co stihlo.. stihlo tě.

Rudé pruhy selských peřin
kdopak ví..? Já tomu věřím!
A co tehdá? Dneska ještě!

Když se láska, velká láska
na mém srdci ulebedí..
Zespoda van listí zvedne
odkudsi sem ze tmy hledí
mrtvé peří, nechuť stará
a já který jsem sebe přečkal
myslívám si na Lazara!

U železničního mostu nad řekou visí dým a blůz.

U železničního mostu nad řekou visí dým a blůz.
Den co den u trati čekám s bláznivou nadějí..
Každý den se ztrácí všechno někam, s tou řekou kolejí.

Některý sny se jen zdají - jiný jdou hlouběji!
A já bych tak rád dolů na jih, tou řekou kolejí.
Mou řekou nadějí..

Doktor Sádlo - Brno

"Mám Brno rád. Brno Brníčko,
to skvělé, kruté, tajemné orientální velkoměsto.
Tu bránu Ásie. Ten ostrov pokladů.
Teprve, když jsem poznal Teherán,
pochopil jsem, proč mám tak rád Brno.
Tak jsem se tedy těšil, že půjdu od hospody k hospodě
nebo ode stánku ke stánku."
Brno brána orientu, první asijské město.

Doktor Sádlo - Praha

A venku domy!
Jejich štíty se k sobě točí jako kohouti!
Páchnoucí nohy jejich průjezdů a sklepů podupávají,
fasáda se nadýmá jako velké břicho
už šest set let se namáhá
vytlačit z fronty domů svého suseda.

Do deseti let jsem se bál Měsíce, meteorů, nebesských těles,
soch, hrobů, kaplí a pomníků - archyktury vůbec. Věží, zvonů.
Slova ŘEHOŘOVA ULICE
ve mně vyvolávala expolozu děsu!
Řehoř! Svatý Roch!!

Nikdy bych nebydlel tam dole, ve staré Praze, uvnitř hradeb!
Vím jak by to dopadlo.. venku je sních..
dopoledne nečekaně přijdu z práce, tiše odemknu byt - a hrůza!!
Na podlaze v bezhlesém zaklesnutí - mrdají dvě židle.
Ostatní nábytek stojí pokrytecky obrácen ke stěně
a předstírá, že nic nevidí.
Okno zírá ke slepému nebi.

Z Rimbauda jsem si nezapamatoval více než:

„Slunce, štědrý dárce stínů,
posílá své světlo na voňavou hlínu

Země, mající kromě svého nezměrného věna,
lásku jako Bůh a tělo jako Žena."

Předkové..

„My jsme tvoji staří předkové Dědkové
náš život nebyl žádný med.
Tvrdě jsme hájili svůj chléb na kamenitých polích..

My jsme tvoji staří předkové Dědkové
náš život nebyl žádný med.
Ne masem, ale tuřínem a ředkví se na nás šklebil hrnec..

My jsme tvoji staří předkové Dědkové
náš život nebyl žádný med.
A osud nešetřil ranami na naše tvrdé hlavy.."

Slyšíc pravím „Vysypat ty urny!!"

Drama v poesii - Wilijam Šejkspír **KRÁL LÍR** přebásnil Ladislav Čelakovský

"Bouři, vysopti břich! Srš ohni, dešti lej!
Déšť, vítr, oheň nejsou dcery mé.

Vám krutost nevyčítám, živlové!
Vám nikdy království jsem nerozdal,
vás dítky nenazval; vy nejste mně
svou vděčnost dlužni; pročez nasytte
svou hroznou rozkoš. Tu jsem! Otrok váš,
chudý, povrhlý, mdlý a sešlý kmet!

Však otrockými slouhy zovu vás,
že výše počatý - metáte boj,
ve spolku s záhubnými dcerama,
na vetchou, bílou hlavu, jako je ta má!"

Jak to dopadá, když se věří spíše farářům než Bohu - Nicanor Parra:
Otče náš

Otče náš, jenž jsi na nebesích
plný všech možných problémů
zamračený
jako bys byl běžný a prostý člověk

Už na nás víc nemysli.
Chápeme, že trpíš
protože nemůžeš věci urovnat.

Víme, že tě Ďábel nenechá na pokoji
a boří to, co ty stavíš.
On se ti směje
ale my s tebou pláčeme.

Nestarej se o jeho ďábelský smích.

Otče náš, jenž jsi, tam kde jsi
obklopen proradnými anděly..
Upřímně: Už se pro nás netrap
Musíš si uvědomit
že bohové nejsou neomylní
a že my - odpouštíme všechno.

Když to člověk čte, jednoho napadá - že by se měl naučit lhát.
Jako v "Mistrovi a Markétě" lhal pan Ježíš - Pilátu Pontskému:

"Nemožné! Nesmysl!
Jaký soud? Jaké ukřižování? Jaká smrt?
Vždyť spolu hovoříme.. zdál se ti dlouhý a těžký sen.
Všechno je v pořádku.. Přísahám!"

Za básníka jsem se na cvičišti pomodlil..

Moje slova k Bohu zněla přibližně takto:

"Jen já a ty.. no to je bláhové
či snad vrásky mé nevadí??
Jen já a ty.. jako dva ptáčkové
v hlavě mám bezvládí.."

Vzpomínka na ruskou okupaci - doktor Sádlo

Nepohoda

Bouře mlhou nebe kryla
točíc sněhovými vichry.
"Úžasna pagóda!"
prohodil dobrý generál.
Strašné počasí, mrzeli se Čechové,
a ten čertovský chlapík, si v tom ještě libuje!

Nó mĚ život v Tajze naučil samostnosti!
Pohov! Volno! Naposledy se pořádně napil vodky
přítáhl sobě šálu, udělal vpravo vbok,
padl v příkop zasypaný sněhem
a zaokamžik, už chrápal jako zimující medvěd,
něžně cucaje svou výživnou tlapu..

Přátelské posezení

Poslyšte soudruhu Gastěrmane
řekl generál, a opět rozlil pokalíšku
Když už ten déšť ne a ne přestat..

Povězte mi, čím vy se vlastně zabýváte?
Vy už jste mi řekl, že se rád koupete v rybníku,
vy máte rád děti a sbíráte staré hrníčky.

Ale jaké je vaše zaměstnání,
váš skutečný úkol,
zde ve vojenském újezdě?

Jasan Yggdrasil

Tři kořeny vyhání třemi směry jasan Yggdrasil.
Hel bydlí pod prvním, pod druhým obří,
pod třetím lidské pokolení.

Veverka Ratatosk ve větvích jasanu bez klidu běhá.
Slova orla seshora nese netvoru Nidhúggovi.

Těž čtyři jeleni se na jasanu světa
na jeho pupenech popásají,
četní hadi číhají pod stromem,
četnější, než by člověk myslil.
Spásají kořeny svatého stromu.

Jasan Yggdrasil zlý osud snáší,
trpčí, než tuší lidé.

Jelen korunu hlodá,
kořeny Nidhūgg drtí,
a ze strany trouchniví mu trup..

O japonské duchovnosti

IVAN WERNISCH - **JEDNOU SI MISTR KADÓ JEN TAK
VYŠEL**

Jednou si mistr Kadó jen tak vyšel na procházku do polí a vrátil se odtud s rozbitým čelem a s odřenými koleny. V náruči nesl veliký, těžký kámen. Žák, který toho dne z mistrový chatrče vyháněl mouchy, se podivil. Proč ten kámen?

"Ač vyhlíží jako každý jiný" pravil mistr Kadó "právě tento kámen na mne číhal na cestě, aby se mi připlctl pod nohy". "Nevím, jaký k tomu měl důvod, a také nevím, co ještě hodlá proti mně podniknout, proto jej chci mít stále na očích!"

Taoistické možnosti Li - Po

Sám pod Měsícem víno popíjím

K poznání Taa postačí tři číšky..

Po džbánku budeš chytřejší jak knížky!

Jak najít PRAVDU ve víně?

Ach mějte ve mě důvěru..

Prozradím Vám to.. až se proberu.

O národnostním hanáckém povědomí. - Hanáctina je jazyk důležitý, jinak by se poezie nepřekládala do Hanáctiny. Příklad básně Krchovského přeložené do Hanáctiny:

"Máš pěkný kalhotke
k vánocám od Mamy?

Ta vůňa azůra
málem až omámí.

Moc pěkný kalhotke
co guma - neřeže?

Měl bych te vrata toť
zaryglovat - že..!"

O aktivistech a politice -
OKOLO (Skoumal a Vodňanský)

Okolo celého domku stál pěkný idiůtek
na hlavě čepici ze sobolí kůže
bohatě vyzdobenou umělými brilianty..

„BŽUCH! to je horko.."

Napadlo ho.. a taky bylo - dobrých 40°Celsia
ukazoval teploměr v konečnůku.

„BŽUCH! Případně zavřít případným idiotům hubu!!"

Jak tak přemýšlel, tu vyvstaly mu na čele krůpěje potu..
Po chvíli ještě zopakoval předchozí myšlenku:

„BŽUCH! Případně zavřít případným idiotům hubu!"
.. pak už ho nic nenapadlo.

Nikdy nic - v jeho dlouhém a šťastném.. (Ano - V ŽIVOTĚ)

S bezmocí otroků, pouta schovává.
Občan svobodný klopí zrak k zemi.
A ještě pálí jizva krvavá.
Oči se otvíraj s obtížemi.

V zajetí předsudků, láska uvadá.
Hledáme rozdílné, namísto sjednocení.
Vlastní tíha zas na nás dopadá.
Je tolik smutných očí v té naší zemi.

Hledajíc protivníka, stavíme barikády.
Viníme ostatní, sami tak čistí.
Co všechno dáme, za naše kamarády?
Kteří to vlastně jsou? Nejsme si jistí..

O pravdě

Pravda to je delikátní strava
která vyžaduje přílohu..
Samotnou ji pozřít nemohu
aniž by mně rozbolela hlava.

V kantýně však vládne ryk a vřava
lítý boj o tácky z plastiku..
podává se pravda v aspiku
uzená a mírně dokrvava!

Davového šílenství se hroze
neposkvrním ústa ani hrud',
hladovím, leč trvám na obloze..

Další! Štěkne od okýnka stroze
mastný tloušťík.. lhář na volné noze

Pardón.. ale já už nemám chuť..!

Pro shon neustálý nám dočasné pozlátko doby oslepilo hled'..

Leč každým jarem, se sad přioděje v květ..
a duch ze zmatku se zase dopracuje řádu.
Všechn ten žal, všechna ta zlost..
Všechno to shořelo.. ohněm který mě očistil.
Jsem šťasten - našel jsem se.

Chvála absolutních veršů aneb dobrodruh Větvička, cyklistickou
výpravou, na Slovensko - Maďarské hranici.

Na mostě přes řeku Tisa

stretol som prezidenta Tisa..
Řekl mi.. "Zastaviť štát!
tady je Slovenský štát!!"

A můj vlastní básnický pokus:

Až dlaň zazebe

se stromy stojíme dál..
Hledím na nebe.

Karel Plíhal: Hospodská

Na hospodským ubruse se stejně dějou věci
pod rukama malíře, co vypil čtyři deci,
ohořelou zápalkou si kreslí malý domek,
vedle domku zahrádku a na zahrádce stromek.

Po dvou dalších půldeci se malíř stává snílkem,
na zahradu přistál talíř a Marťan s tykadýlkem,
strká nosík do hlíny, on pozoruje broučka,
odpusťme to malíři, že v mládí hltal Součka.

Než si stačil malíř, z láhve další dávku odlít,
Marťan skončil bádání a zase někam odlít',
na ubruse zůstala je propálená čára
od plazmových motorů, anebo od cigára.

Cvičení dle starého Kanta:

"Když si takhle cvičím, za chladného zimního dne..
a prochládlá krajina a stromy se lehce chvějí ledovým vánkem,
oko vidí a ucho slyší ptáky na nebi.
Tu je člověk vtažen do pocitů přátelství a lásky ke světu a věčnosti.
Při tomto všeobecném tichu přírody a poklidnosti mysli,
hovoří skrytá poznávací mohutnost nesmrtelného ducha takovou
nepojmenovatelnou řečí, až dává poučení, jež nelze popsati.."